

KADERBRIEF 2020

19 december 2018

1. Inleiding

Met deze Kaderbrief stuurt het bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden op zowel de inhoudelijke als de financiële kaders voor het jaar 2020. Daarmee is deze kaderbrief een eerste stap in de voorbereiding op de begroting 2020. Deze begroting wordt in het voorjaar van 2019 aangeboden.

Het tot stand komen van deze kaderbrief 2020 brengt het spanningsveld met zich mee dat niet alle ontwikkelingen zijn te voorzien. Daarnaast hebben actuele ontwikkelingen impact op de prioritering van activiteiten voor komend jaar. Deze wijzigingen in prioritering zijn eveneens benoemd in deze kaderbrief. Tevens wordt in maart 2019 niet alleen de ontwerpbegroting 2020 gepresenteerd, maar ook de gewijzigde begroting 2019. Uitgangspunt hierbij is dat met in achtneming van de bestuursbesluiten over het Rijksvaccinatieprogramma, Veilig Thuis en Bevolkingszorg, de overige wijzigingen voor 2019 binnen het financieel kader van VGGM opgevangen worden.

Binnen VGGM wordt momenteel voor de beleidsperiode 2020-2023 gewerkt aan het beleidsplan brandweer en het beleidsplan voor multidisciplinaire taakuitvoering (o.a. opschaling bij crisis en rampen). Deze beleidsplannen worden in het voorjaar 2019 geconsulteerd bij de deelnemende gemeenten. Onderwerpen die in deze plannen terugkomen hebben betrekking op kwaliteitsverbetering in crisisbeheersing en dan specifiek rond de thema's Verbinding, Vertrouwen, Vakmanschap en Vitaliteit. De plannen zijn nog niet afgerond en mogelijk zijn niet alle beleidsontwikkelingen die straks in dit beleidsplan zijn verwerkt ook in deze kaderbrief opgenomen. De beleidsplannen worden verrijkt met een financieel meerjarig perspectief. Hierdoor is de kaderbrief met betrekking tot de brandweer relatief beknopt.

Op het terrein van Publieke Gezondheid is na het aantreden van de nieuwe colleges van B&W het gesprek gestart met wethouders en ambtenaren over de speerpunten voor de komende jaren. Aan de hand van de in 2016 vastgestelde Regiovisie Publieke Gezondheid is verkennend gesproken over de actualiteit van de afzonderlijke speerpunten en de daarbij behorende activiteiten. Op basis daarvan is in deze kaderbrief opgenomen wat in 2020 tot uitwerking moet komen.

Meerdere gemeenten hebben te kennen gegeven uitdagingen te zien om raden te betrekken bij de prioritering van taken die zijn belegd bij gemeenschappelijke regelingen, zoals VGGM. Opgeroepen wordt om te komen tot uniformering van het planning & control proces alsmede de bijbehorende producten. Een aantal suggesties die door raden zijn gedaan hebben we bij het opstellen van deze kaderbrief betrokken, waaronder een toelichting op de planning en control cyclus, een meerjaren perspectief en een (beperkte) wijziging in de opbouw van deze brief. Het doel is om de huidige planning & control cyclus verder te evalueren, zowel op proces als inhoud van de planning & controlproducten. Naar verwachting leidt dit in het voorjaar 2019 tot verbetervoorstellen.

Vooruitlopend op deze aanpassing van de planning & control cyclus is gekozen om de ambities zoals opgenomen in deze kaderbrief nader uit te diepen en uit te werken in begroting 2020. Deze begroting wordt vervolgens bij de colleges van B&W alsmede bij de gemeenteraden geconsulteerd. Met de opbrengst van deze consultatie kan eind juni 2019 vervolgens besluitvorming rondom de begroting 2020 in het Algemeen Bestuur plaatsvinden. Met het vaststellen van deze kaderbrief neemt het Algemeen Bestuur het besluit akkoord te gaan om deze ambities in besluitvorming te brengen aan de hand van de begroting 2020.

In de bijlage bij deze kaderbrief zijn de financiële gevolgen van de eerdere besluiten rondom het Rijksvaccinatieprogramma, Bevolkingszorg, de ambities zoals opgenomen in deze brief alsmede de loon- en prijscompensatie per gemeente inzichtelijk gemaakt.

Inhoudsopgave

L.....	1
KADERBRIEF 2020.....	1
1. INLEIDING.....	2
2. ONTWIKKELINGEN.....	5
2a. Multi.....	5
2a.1 <i>Evaluatie Wet Veiligheidsregio's</i>	5
2a.2 <i>Bevolkingszorg</i>	5
2a.3 <i>Nieuwe Meldkamer Oost Nederland</i>	5
2a.4 <i>Veiligheidsinformatiecentrum</i>	6
2b. Brandweer.....	6
2b.1 <i>Landelijke agenda brandweertzorg 2018-2022</i>	6
2b.2 <i>Project Repressieve beroepsorganisatie Arnhem en Ede-Centrum</i>	6
2b.3 <i>Paraatheid brandweer in relatie tot beschikbaarheid vrijwilligers</i>	6
2b.4 <i>In-, doorstroom- en uitstroombeleid</i>	7
2b.5 <i>Landelijke herijking Brandveilig Leven</i>	7
2b.6 <i>Van aanbod naar vraag gestuurd oefenen</i>	7
2b.7 <i>Innovatie in oefenen</i>	7
2b.8 <i>Wagenpark in relatie tot duurzaamheid</i>	8
2b.9 <i>Investeringschema</i>	8
2b.10 <i>Bluswatervoorziening</i>	8
2c. Brandweer en Publieke Gezondheid.....	9
2c.1 <i>Impact omgevingswet en visie risicogerichtheid</i>	9
2c.2 <i>Versterking informatievoorziening</i>	9
2d. Publieke Gezondheid.....	11
2d.1 <i>Goede start voor alle kinderen</i>	11
2d.2 <i>Gezondheidsbevordering</i>	12
2d.3 <i>Rijksvaccinatieprogramma</i>	12
2d.4 <i>Zorg voor de kwetsbare inwoner</i>	12
2d.5 <i>Toekomstbestendige acute zorg</i>	14
2d.6 <i>Taakontwikkeling en zorg op de best passende schaal</i>	15
2d. Bedrijfsvoering.....	17
2d.1 <i>Wet normalisering rechtspositie ambtenaren</i>	17
2d.2 <i>Informatievoorziening</i>	17
3. FINANCIËLE UITGANGSPUNTEN.....	18
3a. Loon- en prijscompensatie.....	18
3b. Fiscale uitgangspunten.....	18
3c. Verdeelsleutels.....	18

4.	BUDGETTAIR KADER 2020.....	20
4a.	Budgettair kader brandweer.....	20
4b.	Budgettair kader bevolkingszorg	20
4c.	Budgettair kader PG.....	21
4d.	Budgettair kader Veilig Thuis.....	21
5.	RISICOPARAGRAAF.....	22
5a.	<i>Arbeidsmarkt</i>	22
5b.	<i>Onzekere toekomst ambulancezorg</i>	22
5b.	<i>Rechtspositie vrijwilligers brandweer</i>	22
6.	PLANNING EN CONTROL CYCLUS	23
	BIJLAGE 1: SPECIFICATIE BUDGETTAIRE KADERS PER GEMEENTE	24
a.	Budgettair kader brandweer.....	24
b.	Budgettair kader bevolkingszorg	24
c.	Budgettair kader Publieke Gezondheid	25
d.	Veilig Thuis	26
e.	Aantallen inwoners.....	26

2. Ontwikkelingen

2a. Multi

2a.1 Evaluatie Wet Veiligheidsregio's

In 2019 zal de Wet veiligheidsregio's geëvalueerd worden. Over de precieze invulling van de evaluatie wordt de Tweede Kamer naar verwachting eind 2018 door de minister van JenV geïnformeerd. Het evaluatietraject is voorafgegaan door een brede thematische inventarisatie in samenwerking met het veld. Vanuit het Veiligheidsberaad is ter voorbereiding van deze inventarisatie in beeld gebracht welke onderwerpen, die het dagelijks functioneren van de veiligheidsregio's nu en in de toekomst hinderen of juiste bevorderen, in het licht van de maatschappelijke taakstelling en bestuurlijke ontwikkelingen zouden kunnen worden aangedragen voor de evaluatie van de wet. Het is nog onduidelijk welke beleidsmatige en financiële consequenties voortkomen uit deze evaluatie.

2a.2 Bevolkingszorg

De bevolkingszorg Gelderland-Midden is in ontwikkeling. Het algemeen bestuur heeft in haar vergadering van 24 oktober besloten tot een intensivering van de bevolkingszorg. Concreet komt deze verandering neer op het ten dele onderbrengen van deze gemeentelijke taken bij VGGM. De implementatie hiervan wordt voorzien per begin 2019 waarbij de kosten voor dit jaar worden gedekt vanuit het overschot van het resultaat 2018. Per 2020 worden de activiteiten gefinancierd met een inwonerbijdrage. Deze inwonerbijdrage is opgebouwd uit een aantal elementen:

- Bestaande inwonerbijdrage van € 0,15, bestaande uit piketkosten van € 0,08 en kosten voor medewerker OTO;
- Omzetten van de huidige kosten van € 166.000 (€ 155.000 obv prijspeil 2017) inzake bevolkingszorg binnen de begroting van VGGM naar een inwonerbijdrage van € 0,24;
- Verhoging van de inwonerbijdrage met € 0,52 om additionele kosten te dekken.

Daarmee bedraagt de inwonerbijdrage € 0,91. Na drie jaar volgt een evaluatie om te bezien of de omvang van deze uitbreiding juist is.

2a.3 Nieuwe Meldkamer Oost Nederland

In het traject van de meldkamer ontwikkeling in Oost Nederland vragen twee punten de komende tijd extra aandacht. Als de wetswijziging in gaat op 1 januari 2020 en de meldkamer Oost Nederland operationeel wordt in februari 2022 dan is er een tussenliggende periode van 25 maanden waarvoor landelijk afspraken gemaakt moeten worden over verantwoordelijkheden, beheer en financiën. Daarnaast betekent de overgang van het beheer van de meldkamer naar de politie dat de huidige (systeem)beheerders die niet in dienst zijn bij de politie overgaan naar de politieorganisatie (nieuwe werkgever). Onduidelijkheid over de overgang is voor deze beheerders een onzekere factor. Daarnaast wordt een tekort voorzien in de capaciteit van de beheerders door natuurlijke verloop en arbeidsmarktkrapte.

Dit alles maakt dat beheer en het in de lucht houden van de huidige systemen (going concern) tot aan de samenvoeging een thema is dat extra aandacht vraagt.

Er is landelijk afgesproken dat de totale budgetten van de meldkamer van brandweer en ambulancedienst worden overgeheveld naar de landelijke meldkamerorganisatie onder beheer van de politie. Dat betekent een afoming van de BDUR per 1 januari 2020 en op landelijk niveau overdracht van het beheerbudget voor de ambulancemeldkamer. De kosten die VGGM in de overgangperiode maakt voor de taken die niet worden overgeheveld zullen naar verwachting groter zijn dan het resterende budget. Dit bedrag wordt als maximaal 200.000 per jaar voor de jaren 2020 en 2021 verwacht. Deze lasten worden opgevangen middels het treffen van een voorziening ten laste van het resultaat over boekjaar 2018. Over het exacte bedrag wordt nog een nadere schatting gemaakt op basis afspraken met de samenwerkingspartners die momenteel worden gemaakt. De verwachting is dat de financiële kaders voor 2022 en de jaren daarna wél dekkend zijn voor de uitvoering van de operationele meldkamertaken als gevolg van schaal efficiëntie in het operationeel proces.

2a.4 Veiligheidsinformatiecentrum

Informatievoorziening en informatie delen wordt een belangrijk thema binnen de nieuwe meldkamer. Meer (achtergrond) informatie uit de eigen systemen en uit de systemen van partners op de meldkamer kan de (gezamenlijke) aanpak sterk verbeteren.

De politie kent al haar RTIC (Real-Time Intelligence Center) op de meldkamer. De veiligheidsregio's zijn soortgelijke ontwikkelingen gestart en de RAV's gaan voorzien in één functionaris, die de informatiespil is tussen haar eigen operationele proces en haar samenwerking partners in de meldkamer. Deze ontwikkelingen worden aan elkaar verbonden met als doel om, binnen de wettelijke kaders, elkaar zo actueel mogelijk van informatie te voorzien.

2b. Brandweer

2b.1 Landelijke agenda brandweezorg 2018-2022

In de landelijke agenda brandweezorg wordt een aantal ontwikkelopgaven benoemd waar Brandweer Nederland de komende jaren zich op richt. In de kern komt het hierbij neer op de volgende ontwikkelopgaven: innovatief samenwerken, risicogericht werken, voor elke taak de juiste maat, vakmanschap versterken, vitale medewerker en organisatie.

Ambitie VGGM

Deze landelijke ontwikkelopgaven sluiten goed aan bij de vier kernwaarden die tot uiting zullen komen in het beleidsplan brandweer 2020-2023: Verbinding, Vertrouwen, Vakmanschap en Vitaliteit.

2b.2 Project Repressieve beroepsorganisatie Arnhem en Ede-Centrum

De uitrukposten Arnhem-Noord, Arnhem-Zuid en Ede-Centrum worden beroepsmatig bemenst. Bij de regionalisering is bewust gekozen om de beroepsorganisatie niet te harmoniseren. De ontstane verschillen in arbeidsvoorwaarden en loopbaanbeleid alsmede veranderingen in de maatschappij en in wetgeving, leiden tot:

- (Structurele) overschrijdingen van de Arbeidstijdenwet;
- Onder-/overbelasting van medewerkers met invloed op werkplezier;
- Een minder efficiënte organisatie;
- Ongewenste verschillen in arbeidsvoorwaarden.

Daarmee is de huidige repressieve organisatievorm voor Arnhem en Ede-Centrum niet passend voor de toekomst.

Ambitie VGGM

Doelstelling van het project is: het mogelijk maken van goede besluitvorming over de toekomstige repressieve beroepsorganisatie Arnhem en Ede-Centrum door de directeur brandweer, op basis van een adviesrapport. Hierbij ligt de focus op een efficiënte organisatie en een prettige werkomgeving die passend is binnen de wettelijke kaders.

Het adviesrapport wordt opgeleverd in juni 2019. Afhankelijk van het genomen besluit kan dit financiële consequenties met zich meebrengen voor 2020 en verder. Op dit moment kan hier geen indicatie van gegeven worden.

2b.3 Paraatheid brandweer in relatie tot beschikbaarheid vrijwilligers

Binnen de regio zijn er drie posten met beroeps brandweerpersoneel, de andere 38 posten werken met vrijwilligers, die op basis van vrije instroom opkomen. Geïnventariseerd is welke piketregelingen er binnen de regio zijn ter borging van de paraatheid. Deze regelingen worden gezien in het licht van het vrije instroomprofiel en de gewenste situatie. De gewenste situatie is ook weer afhankelijk van de beschikbaarheid van vrijwilligers, met name overdag en in vakantieperioden. Dit onderwerp wordt meegenomen in het beleidsplan Brandweer Gelderland-Midden 2020-2023.

Landelijk is onlangs een "programmaplan Vrijwilligheid" opgesteld. Aanleiding hiervoor was de aankondiging van het kabinet in het regeerakkoord om voor onderzoek middelen vrij te maken (4x 0,5 mln).

Ambitie VGGM

Deze landelijke ontwikkelopgaven sluiten goed aan bij de vier kernwaarden die tot uiting zullen komen in het beleidsplan brandweer 2020-2023: Verbinding, Vertrouwen, Vakmanschap en Vitaliteit.

2b.4 In-, doorstroom- en uitstroombeleid

Ook een onderdeel van het meerjarenbeleidsplan is het in-, doorstroom- en uitstroombeleid. Doel is te komen tot vastgesteld beleid met betrekking tot instroom, doorstroom en uitstroom van repressief personeel (zowel vrijwillig als beroeps) met daarbij een implementatieplan. Het proces van werving en selectie valt hier buiten.

Belangrijk onderdeel hiervan is het zogenaamde 20-jarigenbeleid: brandweermensen mogen niet langer dan 20 jaar hun bezwarende functie uitoefenen. De werkgever begeleidt hen naar een passende functie na deze 20 jaar. Dit geldt voor mensen die vanaf 2006 in dienst getreden zijn.

2b.5 Landelijke herijking Brandveilig Leven

Brandweer Nederland heeft op basis van nieuwe visies en onderzoeken vier speerpunten benoemd voor de toekomst. Zo worden risicogroepen gestructureerd geanalyseerd, wordt op Brandveilig Leven gestuurd door beïnvloeders, worden innovaties gestimuleerd en er wordt geïnvesteerd in de kennis en kwaliteit van het eigen personeel.

Ambitie VGGM

Deze speerpunten staan de komende jaren centraal en worden uitgewerkt in concrete acties. Vanuit deelnemende gemeenten is aangegeven dat de risicogroep ouderen bijzondere aandacht verdient.

De herijking gaat ervan uit dat de brandweer een goede informatiepositie heeft, maar andere partijen de grootste invloed hebben, zoals gemeenten, verzekeraars, zorgaanbieders, woningbouwcorporaties, cliëntenraden en media. Zij worden volgens de herijking nadrukkelijker ingezet. Dit vergt een andere benadering. Daarnaast is één van de speerpunten dat gedragsbeïnvloeding alleen onvoldoende is en ook ingezet wordt op innovaties die bijdragen aan brandveiligheid.

2b.6 Van aanbod naar vraag gestuurd oefenen

Uit het landelijk project “versterking brandweeronderwijs 2012-2016” zijn de brancherichtlijnen “Blijvende Vakbekwaamheid” ontstaan.

Ambitie VGGM

Een belangrijke verandering die de komende jaren binnen de brandweer / VGGM vormgegeven zal worden is de verschuiving van aanbod-gericht naar vraaggericht oefenen. Een onderdeel hiervan is onder meer het pilotproject profcheck, waarbij het gedachtegoed van blijvende vakbekwaamheid wordt uitgerold bij enkele brandweerploegen verdeeld over de regio. Deze ombuiging vraagt mede een cultuurverandering waarvan de inbedding meerdere jaren met zich meebrengt. Onduidelijk is hoe groot de benodigde impuls is om deze verandering door te maken.

2b.7 Innovatie in oefenen

Voorzien wordt dat in de periode 2020-2021 in samenwerking met andere (buur-)regio's bij wijze van proef een Virtual Reality oefenprogramma wordt aangeboden. Ervaringen bij Defensie en in andere regio's leren dat VR-oefenprogramma betekenisvol zijn. Door zelf ervaringen op te doen zal in de komende jaren duidelijk worden of en zo ja in welke mate VR-oefenprogramma's binnen VGGM op structurele basis kunnen worden ingevoerd. In de loop van 2019 zal meer duidelijkheid worden gegeven over de mogelijke financiële consequenties van het pilotproject

2b.8 *Wagenpark in relatie tot duurzaamheid*

Het wagenpark van de brandweer bestaat momenteel voornamelijk uit dieselloertuigen. De maatschappelijke aandacht voor duurzaamheid en de daarmee gepaard gaande ontwikkeling van milieuzones leidt er toe dat ook VGGM nadenkt over een transitie naar een meer duurzame oplossing dan de huidige dieselloertuigen. Uitgangspunt is dat deze transitie zo veel mogelijk past op de reguliere vervangingstermijnen van het huidige wagenpark. Mogelijk kan de ontwikkeling van milieuzones leiden tot een noodzakelijke versnelde afschrijving op het wagenpark.

2b.9 *Investeringsprogramma*

Bij de regionalisering van de brandweer is een omvangrijk investeringsprogramma vastgesteld waarmee onder meer de structurele vervanging van voertuigen en materialen is geborgd (ca 50 mln). Het vervangingsschema is zodanig dat de afgelopen jaren geld “over” bleef in de wetenschap dat over enkele jaren een omslagpunt zal ontstaan waarna in een beperkt aantal jaar daarna een “tekort” resteert. Inmiddels is duidelijk geworden aan deze wijze van presentatie een ongewenst neveneffect kleeft omdat de gedachte kan ontstaan dat VGGM structureel geld over houdt. De directie zal aan het bestuur duidelijk maken dat de ogenschijnlijke buffer van de afgelopen jaren zo goed als volledig is verdwenen. Vijf jaar na de start van de regionalisering is bovendien duidelijk geworden dat veel maar niet alle structurele vervangingen zijn ondergebracht in het investeringsprogramma. Voorzien wordt hierover in 2019 definitieve duidelijkheid te verschaffen. De effecten daarvan worden opgenomen in de kaderbrief 2021.

2b.10 *Bluswatervoorziening*

De primaire bluswatervoorziening (brandkranen) behoort tot de gemeentelijke infrastructuur in het kader van drinkwatervoorziening. De kwaliteit van drinkwater is hierbij het primaire belang wat soms op gespannen voet staat met voldoende bluswater. De tendens is dat de brandweer steeds minder afhankelijk wordt van de primaire bluswatervoorziening vanuit brandkranen en meer gebruik maakt van andere voorzieningen zoals tankwagens. Op de lange termijn reduceert hiermee ook de kosten van onderhoud en beheer van brandkranen.

2c. Brandweer en Publieke Gezondheid

2c.1 Impact omgevingswet en visie risicogerichtheid

De nieuwe Omgevingswet beoogt een veilige en gezonde fysieke leefomgeving te bereiken en in stand te houden. Na de decentralisaties in het sociaal domein bereiden gemeenten zich voor op deze decentralisatie binnen het fysieke domein. Door deze wetswijziging en de door de Raad van directeuren Veiligheidsregio's, Raad van Regionaal Brandweercommandanten en Raad van directeuren Publieke Gezondheid vastgestelde visie *'De beweging van risicobeheersing naar risicogerichtheid in 2020: Samen zorgen voor échte coproductie!'*, veranderen de advies- en toezichtrol op het gebied van een gezonde en (brand)veilige leefomgeving.

Het heeft de voorkeur om in vroegtijdig stadium aan tafel te zitten zodat veiligheids- en gezondheidsaspecten meegenomen kunnen worden in omgevingsvisies, -plannen en de verdere uitwerking hiervan in de fysieke leefomgeving. In het licht van preventie en het verkleinen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen is de leefomgeving immers een belangrijke "knop" waaraan gedraaid kan worden. Om ook in de toekomst toegevoegde waarde te hebben investeert VGGM in de vaardigheden en kennis van medewerkers. De specialist die op afstand plannen en vergunningen beoordeelt, ontwikkelt zich tot een adviseur die zijn rol en inbreng afstemt op de fase in het proces en de betrokken (maatschappelijke) partners. Meer "risicogericht werken" betekent ook voorbereid zijn op complexere vraagstukken (zoals de energietransitie). Naast inhoudelijke expertise vraagt dit communicatieve vaardigheden, overtuigingskracht en samenwerking in netwerken. Ook wordt aangesloten op een ander digitaal-systeem en informatiehuizen. Het vraagt nader onderzoek om de effecten van bovenstaande ontwikkeling op het budgettaire kader van VGGM in structurele zin in te schatten. Maar om de toename in aantal vragen vanuit gemeenten in 2019 op te kunnen vangen, verhoogt VGGM gedurende één jaar de formatie met 1 fte (0,5 fte Brandweer en 0,5 fte GGD). Dit wordt financieel opgevangen door het inzetten van nog te besteden middelen.

Ambitie VGGM

Vanaf 2020 wil VGGM een collegiale samenwerking "Veilige en Gezonde leefomgeving" hebben, bemenst door experts vanuit Brandweer en Publieke Gezondheid. Collega's die vanuit hun specifieke deskundigheid gemeenten adviseren over de inrichting van de leefomgeving en ondersteunen bij de invoering van de Omgevingswet. Dit doen onze adviseurs leefomgeving van brandweer, GGD en GHOR vanuit intensieve samenwerking, zodat bestuurders een integrale afweging kunnen maken. Voor 2020 is het wenselijk de ophoging van formatie voort te zetten en de huidige taken binnen de brandweer te herschikken, gelet op de invoeringsdatum van de Omgevingswet (1 januari 2021). Deze herschikking leidt naar verwachting tot een verschuiving van de werkzaamheden naar medewerkers die in een hogere salarisschaal worden beloond. Hiervoor zijn aanvullende middelen nodig. De kosten voor de GGD bedragen naar verwachting € 55.000 en voor de brandweer ca € 150.000. In samenspraak met de gemeenten en andere partijen wordt bekeken hoe deze middelen kunnen worden opgehaald, rekening houdend met de effecten van de nieuwe omgevingswet op de gemeente zelf, op de omgevingsdienst en eventuele hoogten van (bouw)leges.

2c.2 Versterking informatievoorziening

Net als voor veel andere organisaties wordt een sterke informatiepositie steeds belangrijker. Zowel ten behoeve van de interne organisatie als ten behoeve van de externe adviesrol aan gemeenten en andere partners is een verdere versterking van de informatievoorziening nodig. Hierbij gaat het onder meer om versterking op het gebied van de operationele regie op ICT systemen, specialistisch advies op het gebied van geo-informatie en extra capaciteit voor informatiearchitectuur.

VGGM is een brede organisatie en heeft in de loop van de jaren veel informatie verzameld. Daarnaast verzamelt zij jaarlijks informatie door het uitvoeren van de GGD-taken. Gemeenten ontvangen meerdere rapportages over haar inwoners. VGGM streeft ernaar om deze informatie zo integraal mogelijk te analyseren en aan te bieden. In bijvoorbeeld de integrale jeugdrapportages zijn de cijfers van de verschillende afdelingen (o.a. JGZ, Maatschappelijke zorg en Ambulancezorg) van VGGM gebundeld. Hiermee zijn verbanden tussen cijfers beter zichtbaar, zodat lokale aangrijpingspunten geformuleerd kunnen worden en gemeenten beter geadviseerd worden.

Ambitie VGGM

Op het gebied van informatievoorziening heeft VGGM drie ambities voor 2020:

- Het nog breder (Publieke Gezondheid/Brandweer) ontsluiten en verbinden van onze gegevens. Analyseren vanuit BI, datascience en epidemiologie. De informatie in een dashboard interactief beschikbaar maken voor gemeenten (en ketenpartners). De kennis delen met dezelfde partners.
- VGGM-data verbinden met landelijk beschikbare data en, in samenwerking met gemeenten, lokale data om zo goed mogelijk te kunnen analyseren op het gebied van Publieke Gezondheid en Veiligheid
- Het door ontwikkelen van de gezondheidsmonitoring. De respons loopt terug, dit is een landelijk fenomeen. Nieuwe manieren van monitoring zijn nodig. De twee ambities hiervoor dragen hieraan bij. Maar ook zijn we, met universiteiten en gemeenten, in gesprek over nieuwe methoden om inwoners te bevragen. Zoals panelonderzoek en andere manieren van kwalitatief onderzoek, liefst zo lokaal mogelijk. Hiermee wordt de monitoringsrol versterkt en sluit beter aan bij de behoefte van gemeenten om zo lokaal mogelijk informatie te verzamelen en kennis beschikbaar te hebben. Ook sluit deze manier aan bij het vormgeven van de monitoring van de lokale preventieakkoorden waarin bijvoorbeeld ook programma's als JOGG en GIDS monitoren. Samen met de gemeenten formuleren we handelingsperspectieven om nog verder te ondersteunen bij de monitoring van het regionaal en gemeentelijk publieke gezondheidszorg beleid.

2d. Publieke Gezondheid

2d.1 Goede start voor alle kinderen

De eerste 1000 dagen zijn cruciaal voor een goede ontwikkeling van een kind. Een gezonde ontwikkeling en veilige hechting in deze periode maken het verschil voor de rest van het leven van een kind. Er zijn in deze ontwikkeling grofweg drie fases te onderscheiden: vóór de zwangerschap, tijdens de zwangerschap en na de geboorte.

Het kabinet wil stimuleren dat zo veel mogelijk kinderen in Nederland een goede start kunnen maken, en wil hierbij investeren in al deze fases. Nieuw hierin zijn de plannen van het kabinet om ook al vóór de geboorte ondersteuning door de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) wettelijk te verankeren, door een aangekondigde wetwijziging WPG. Ook op dit moment biedt de JGZ in alle gemeenten prenatale zorg, maar dit behoort (nog) niet tot het wettelijk basispakket JGZ.

Voor de komende jaren worden de volgende ontwikkelingen voorzien:

Voor de geboorte: 'Nu niet Zwanger'

In Nederland wordt 1 op de 5 vrouwen ongepland zwanger. Van deze ongeplande zwangerschappen is 68% ongewenst. In 2014 is in Tilburg het programma 'Nu Niet Zwanger' ontwikkeld. Dit programma richt zich door middel van intensieve begeleiding op het voorkomen van zwangerschap bij kwetsbare (potentiële) ouders, waar vanwege multi-problematiek, het in deze fase van hun leven niet wenselijk is dat zij een kind krijgen. Denk aan ernstige psychiatrische problematiek, verstandelijke beperking, verslaving, etc. De professionals gaan met de cliënten het gesprek aan over kinderwens, seksualiteit en anticonceptie. Er wordt nauw samengewerkt tussen de betrokken hulpverleners van verschillende organisaties. Het doel is dat men vrijwillig kiest voor langdurige passende anticonceptie. Ervaring uit andere steden (Tilburg, Rotterdam, Nijmegen) leert dat ruim 80% besluit om hun kinderwens uit te stellen door passende anticonceptie.

Ambitie VGGM:

De afdeling Maatschappelijke Zorg wil samen met de afdeling JGZ, gemeente Arnhem en evt. andere regiogemeenten in 2019 gaan deelnemen aan het programma 'Nu Niet Zwanger'. Vanuit de landelijke projectorganisatie is bekend dat hiervoor een projectleider nodig is, alsmede inzet van een sociaal verpleegkundige en budget voor anticonceptie. Benodigde capaciteit en budget zijn o.a. afhankelijk van de grootte van het werkgebied. Het is aannemelijk dat wordt gekozen voor een groeimodel. De startkosten in 2019 komen ten laste van de nog te besteden middelen uit hoofde van een eerder ontvangen rijksbijdrage. Vanaf 2020 is financiering vanuit gemeenten noodzakelijk en door nog te maken keuzes nog nader te bepalen.

Tijdens de zwangerschap en na de geboorte: 'Kansrijke Start'

Ongeveer 14% van de kinderen heeft geen goede start bij de geboorte door diverse medische en/of psychosociale problemen. Het kabinet investeert in de eerste 1000 dagen (van de kinderwens tot 2-jarige peuter) o.a. met het actieprogramma Kansrijke Start. Dit programma richt zich o.a. op verbetering van samenwerking tussen wijkteams, geboortezorg en JGZ. Het programma beschrijft diverse actielijnen, waaronder een menukaart met JGZ interventies, plannen voor het oprichten van lokale coalities rondom de 'eerste 1000 dagen' en het ontwikkelen van lokale zorgpaden.

Ambitie VGGM.

- Binnen VGGM worden alle genoemde JGZ interventies ingezet, maar nog niet alles in alle gemeenten. Prenatale huisbezoeken en VoorZorg zijn in alle gemeentes beschikbaar. Stevig Ouderschap wordt op dit moment in 2 gemeenten uitgevoerd. Implementatie (in 2019) in 7 van de 13 andere gemeenten wordt eind 2018 voorbereid. De methodiek Samen Starten wordt in alle voormalige 'oost gemeenten' toegepast. In 2019 zal deze methodiek ook in de 5 'west gemeenten' geïmplementeerd worden.
- In Gelderland-Midden vinden binnen diverse gemeenten verkennende gesprekken plaats rond het oprichten en/of bestendigen van lokale coalities rond de '1000 dagen' en ontwikkeling van zorgpaden. VGGM wil in 2019 zicht krijgen op de structurele inzet vanaf 2020.

Preventie

Samen met Actiz Jeugd en GGD-GHOR Nederland heeft het Nederlands Centrum voor Jeugdgezondheidszorg (NCJ) de JGZ preventieagenda ontwikkeld. Met de samenwerkingspartners (uit o.a. onderwijs, jeugdhulp en huisartsen) richt de JGZ zich hierbij onder andere op de preventie van kindermishandeling. De nauwe samenwerking met Veilig Thuis Gelderland-Midden is hierbij zeer bevorderlijk.

Ambitie VGGM

In 2018 is in het 'Plan van Aanpak Kindermishandeling' beschreven wat verwacht mag worden van JGZ-professionals als het gaat om kindermishandeling en hoe ze daarin samenwerken met Veilig Thuis en anderen. Het toepassen van de vernieuwde Meldcode wordt in 2019 ingevoerd en is in 2020 integraal onderdeel van het werk.

2d.2 Gezondheidsbevordering

Al bijna een jaar wordt intensief gewerkt aan een nationaal preventieakkoord. Dit preventieakkoord zal aansluiten bij wat er lokaal al gebeurt op de terreinen van gezondheidsbevordering en zal de problemen in samenhang aanpakken. Er zijn drie zogenoemde 'tafels' georganiseerd waar afspraken worden gemaakt op de onderwerpen 'problematisch alcohol gebruik', 'overgewicht' en 'roken', met oog voor de achterliggende problematiek. Het akkoord zal naar verwachting in november 2018 aangeboden worden aan de Tweede Kamer, waarna meer duidelijkheid zal komen over de impact van de afspraken en de rol van de GGD hierin. Aannemelijk is dat het advies zal zijn om ook op lokaal niveau akkoorden te sluiten met relevante partijen.

Ambitie VGGM

VGGM wil na verschijnen van het Nationaal Preventieakkoord met gemeenten in gesprek over het wel/niet overgaan tot lokaal/regionale akkoorden en de rol die de GGD daarbij kan spelen. Concreet komt voor VGGM de vraag naar voren of de GGD gaat investeren in gezondheidsadviseurs. Mocht het antwoord ja zijn, dan kan in 2019 een start worden gemaakt waarbij de bijkomende lasten binnen de bestaande budgetten worden gefinancierd. Dit betreft allocatie aan deze activiteiten van het reguliere projectbudget dat in de VGGM begroting is opgenomen. Vanaf 2020 worden deze activiteiten vervolgens middels aanvullende financiering gedekt.

2d.3 Rijksvaccinatieprogramma

In Nederland vinden we het belangrijk dat kinderen een gezonde start in het leven krijgen. Vaccinaties tegen besmettelijke infectieziekten horen daarbij. Per 1 januari 2019 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) en is besloten het RVP wettelijk te verankeren in de Wet Publieke Gezondheid (WPG). Het Algemeen Bestuur heeft besloten de dienstverlening met betrekking tot het RVP in 2019 en 2020 in de huidige vorm voort te zetten en daarbij een taakgerichte bekostigingssystematiek te hanteren voor de jaren 2019 en 2020, waarbij gemeenten de van het Rijk ontvangen middelen voor het RVP één op één overmaken aan de VGGM.

Ambitie VGGM

Vanuit Infectieziekten (monitoring) en Jeugdgezondheidszorg (uitvoering) zal samen met gemeenten inzicht ontwikkeld worden in de vaccinatiegraad binnen onze regio en zullen voorstellen worden ontwikkeld voor het verhogen daarvan. Deze inzichten en voorstellen zullen betrokken worden bij de afgesproken evaluatie in 2020.

2d.4 Zorg voor de kwetsbare inwoner

Er is een grote groep kwetsbare mensen, die soms tijdelijk, soms structureel niet zelfredzaam zijn. Gemeenten, sociaal werkers en andere instanties hebben hier de taak een sociale basisinfrastructuur op te bouwen. Er moeten laagdrempelige ontmoetingsplekken zijn waar professionals problemen signaleren en elkaar kunnen vinden om er snel iets mee te doen. Kwetsbaarheid komt ook voort uit huiselijk geweld en kindermishandeling en moet worden teruggedrongen.

Verwijsindex 0 - 100+

SluiS is een instrument dat professionals uit verschillende domeinen ondersteunt in het elkaar sneller vinden t.b.v. een specifieke cliënt. Het is de uitbreiding van de al bestaande Verwijsindex 0-23. SluiS richt zich op kwetsbare inwoners van alle leeftijden (0-100+). In het systeem zit geen medische inhoud, maar zit enkel het signaal dat een professional betrokken is bij een bepaalde cliënt. De problematiek van deze groepen kwetsbare inwoners vraagt om een integrale benadering en samenwerking tussen partijen uit de verschillende domeinen en casusregie. Hoe meer partijen deelnemen aan SluiS hoe hoger het rendement voor de deelnemende organisaties. Niet alleen komen dan ook andere zorgvragers in beeld, maar het heeft ook een positief effect op de groep van 0-23 jaar omdat dan zorgvragen vanuit een heel gezin in beeld komen.

Ambitie VGGM

In 2019 wordt vanuit de afdeling OGGZ een pilot-SluiS gestart met een doorlooptijd van 1 jaar onder regie van de Stuurgroep Verward Gedrag. Op basis van evaluatie wordt besloten tot voortzetting.

Meldpunten acuut / niet-acuut / verplichte GGZ

Om tot een goed werkende aanpak voor personen met verward gedrag te komen wordt onder andere regionaal een meld- en adviespunt voor acute en niet-acute meldingen opgezet. Politie, huisartsen, ambulancezorg, GGZ, verslavingszorg en een aantal gemeenten werken samen met VGGM aan de totstandkoming van dit meldpunt. Het meld- en adviespunt is nu gedurende een ruim venster in de namiddag en avond voor professionals bereikbaar.

Ook mensen die zich zorgen maken over iemand die de grip op het leven kwijt is, maar waarbij geen sprake is van een crisis, moeten een plek hebben waar zij hun zorgen kwijt kunnen. Het landelijk Schakelteam heeft geadviseerd een landelijk nummer te introduceren voor niet-acute zorg meldingen. Deze meldingen worden rechtstreeks doorgeschakeld naar het juiste 24-uurs regionale meldpunt. Het Schakelteam raadt aan het nieuwe nummer zo veel mogelijk te koppelen aan al bestaande regionale meldpunten. Essentieel is dan wel dat zij over de juiste infrastructuur en het juiste netwerk kunnen beschikken.

Ambitie VGGM

Met gemeenten wil VGGM de mogelijkheden verkennen om het regionale meld- en adviespunt, de binnen meerdere gemeenten reeds beschikbare meldpunten en de meldpunten die vanuit de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) worden vormgegeven te upgraden tot een regionaal meldpunt.

Daarbij kan mogelijk ook een verbinding gelegd worden met de meldingsmogelijkheden die gemeenten in het kader van de nieuwe Wet Verplichte GGZ (invoering 1-1-2020) moeten bieden. Gemeenten dienen op basis van de nieuwe wet verkennend onderzoek gaan doen naar aanleiding van meldingen van familie of betrokkenen over een persoon.

Decentralisatie Maatschappelijke Opvang

Binnen de centrumgemeenten heeft de OGGZ een rol in de toegang tot maatschappelijke opvang. Ook in een aantal regiogemeenten heeft de OGGZ nu reeds een rol in de lokale opschalingstructuur zorg- en veiligheid. De decentralisatie-opdracht maatschappelijke opvang van de gemeenten kan van invloed zijn op de taak van de OGGZ: rol t.a.v. regionale en lokale meldpunten, rol in opschalingsstructuur zorg en veiligheid, rol in de toeleiding naar zorg. In 2019 komt er meer zicht op de toekomstige rol van de OGGZ en eventuele financiële consequenties.

Ambitie VGGM

Samen met gemeenten wil VGGM in 2019 verkennen of en hoe OGGZ een rol zal kunnen vervullen gelet op de decentralisatie Maatschappelijke Opvang zoals die vanaf 2020 wordt belegd bij de gemeenten.

Geweld hoort nergens thuis

Het landelijk programma 'Geweld hoort nergens thuis' heeft als ambitie om geweld te stoppen en de gezinssituatie veilig te maken. Met dit programma wil het kabinet huiselijk geweld en kindermishandeling stoppen, terugdringen en de schade beperken om zo de cirkel van geweld, de overdracht van generatie op generatie, te doorbreken.

Er ligt een grote opgave bij gemeenten, het Rijk, partners en professionals om gezamenlijk verschil te maken. Binnen de begroting 2019 van Veilig Thuis Gelderland-Midden is voorzien in forse verruiming zodat de impact van het invoeren van de Meldcode en de Radarfunctie kan worden opgevangen.

Ambitie VGGM

Vanuit Veilig Thuis wordt in 2019 alle energie gestoken in het uitwerking geven aan het “eerder en beter in beeld” krijgen van geweld, zodat de duur kan worden verkort en erger kan worden voorkomen. Naast het in beeld krijgen is het “stoppen en duurzaam oplossen” samen met andere hulpverleners, het sociaal domein en de veiligheidsketen de andere hoofdinzet. De effectiviteit hangt in sterke mate af van de mate waarin verschillende partijen succesvol weten samen te werken. Inzicht in de effectiviteit van deze samenwerkingsrelaties vraagt om informatievoorziening en analyse die hierop is toegespitst. In 2019 wordt verkend hoe hieraan invulling kan worden gegeven vanuit de afdeling Onderzoek, Informatie & Advies (OIA), waarbij ook rekening wordt gehouden met de bredere thematiek “zorg en veiligheid” en de daaruit voortkomende informatiebehoefte. De verwachting is dat dit voor 2020 een uitbreiding vergt met 1,0 fte. De bijbehorende kosten bedragen ca € 115.000.

2d.5 Toekomstbestendige acute zorg

Permanent toestandsbeeld capaciteit/toegang acute zorg

Al enige tijd is sprake van een toenemende druk op de beschikbaarheid van de acute zorg door enerzijds krapte op de arbeidsmarkt en anderzijds een verhoogde vraag naar acute zorg als gevolg van een toename van kwetsbare burgers in de thuissituaties en een steeds ouder wordende groep ouderen. De verwachting is dat deze situatie de komende jaren niet alleen aanhoudt maar ook in ernst en frequentie toe zal nemen. Om (zorg- en maatschappelijke) risico's die hierdoor kunnen ontstaan, op tijd te signaleren is het van belang een continu inzicht te hebben in de beschikbaarheid van acute zorg. De ketenpartners in de acute zorg kunnen op basis van deze informatie afgestemd op elkaar handelen. Het openbaar bestuur kan op basis van hetzelfde toestandsbeeld zo nodig haar rol nemen als het gaat om (mogelijke) effecten die leiden tot verstoring van de openbare orde en veiligheid.

Ambitie VGGM

Het tot stand brengen van een informatiesysteem waarmee een permanent toestandsbeeld van de capaciteit en toegang tot de acute zorg kan worden gerealiseerd is een opgave waarover de GHOR in gesprek gaat met de acute zorg partijen, verenigd in het ROAZ.

De GHOR streeft ernaar samen met het ROAZ dit proces te initiëren, ondersteunen en mede implementeren. Daarnaast dienen processen en systemen die binnen de acute zorg keten gerealiseerd worden, afgestemd en verbonden te worden met de informatiesystemen binnen de veiligheidsregio en de toekomstige gemeenschappelijke meldkamer en het zorgcoördinatiecentrum.

Voor 2020 wordt verwacht dat op dit onderwerp forse inspanningen vanuit VGGM geleverd wordt in zowel personele als financiële zin. Op dit moment is de inschatting dat hiervoor een budgetverruiming van € 50.000 noodzakelijk is.

Zorgcoördinatie Gelderland-midden/Gelderland-zuid

De acute zorg heeft te maken met een toenemende vraag en het is steeds moeilijker om die vraag op het juiste moment door de juiste zorgverlener te beantwoorden. De NZa constateert dat samenwerking en coördinatie noodzakelijk zijn om toegankelijkheid op de lange termijn te kunnen garanderen. Ook binnen de ambulancezorg wordt deze druk merkbaar. Voor optimale inzet van de ambulancezorg is goede samenwerking binnen de keten van groot belang. Daarnaast draagt goede ketensamenwerking bij aan het verbeteren van de in- en door- en uitstroom in de acute zorg in de breedte, zodat de patiënt de juiste zorg op de juiste plek ontvangt. Zorgcoördinatie en goede informatiedeling zijn hierbij belangrijke thema's waar de ambulancesector mee aan de slag gaat en waarover met de minister van VWS en de zorgverzekeraars afspraken worden gemaakt, die eind 2018 bekend worden.

Ambitie VGGM

Ambulancezorg Gelderland-Midden (AGM) streeft samen met Ambulancezorg Gelderland-Zuid en ketenpartners acute zorg in beide regio's naar een Zorg Coördinatiecentrum (ZCC) op de schaal van deze twee regio's. Begin 2019 wordt de uitkomst verwacht van een businesscase-onderzoek die de basis biedt voor een pilot in 2020. De kosten voor het lopende onderzoek en de mogelijk te starten pilot worden gedekt vanuit de budgetten die hiervoor beschikbaar zijn binnen de exploitatie van AGM en te verwachten stimuleringsgelden vanuit het Actieplan Ambulancezorg dat de minister eind 2018 bekend zal maken.

Standplaatsen ambulancezorg

Toenemende zorgvraag, wijzigingen in de demografie, nieuwe infrastructuur en nieuwbouw van woningen maken dat Ambulancezorg Gelderland-Midden de plaatsing van haar ambulanceposten periodiek tegen het licht houdt, zodat de meest optimale dekking in de regio wordt bereikt. Zo wordt begin 2019 de nieuwe opkomstpost in Elst in gebruik genomen.

Ambitie VGGM

In nauw overleg met omringende ambulanceregio's, zorgverzekeraars en de gemeenten binnen onze regio zal in 2019 en 2020 de ontwikkeling in huisvesting van ambulanceposten in Gelderland-Midden nader worden uitgewerkt. Uitgangspunt is daarbij dat eventuele verplaatsingen en mogelijke meerkosten altijd opgevangen kunnen worden binnen de budgetten zoals die worden overeengekomen met de zorgverzekeraars.

Wetgeving Ambulancezorg

De Tijdelijke Wet Ambulancezorg (TWAZ) zou een looptijd hebben tot 1 januari 2018. De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft besloten om de werking van de TWAZ met drie jaar te verlengen. Ambulancezorg Gelderland-Midden (AGM) kan er echter niet zonder meer vanuit gaan dat de tijdelijke aanwijzing, die zij nu heeft tot en met 2020, omgezet wordt naar een definitieve aanwijzing.

Ambitie VGGM

AGM blijft zich voorbereiden op een eventuele aanbestedingsprocedure, waarbij het de ambitie van AGM is, om dé leverancier van ambulancezorg te blijven in de regio Gelderland-Midden. Afhankelijk van de beslissing van de minister van VWS, die eind 2018 wordt verwacht, wordt bepaald welke speerpunten AGM daartoe inzet. Samenwerking met Ambulancezorg Gelderland-Zuid ligt in de verwachting. Inspanningen en kosten die hiervoor in 2020 worden gemaakt worden gedekt vanuit de exploitatie van AGM.

2d.6 Taakontwikkeling en zorg op de best passende schaal

Versterken pijler Toezicht

Inwoners maken in het dagelijks leven gebruik van allerlei (zorg)voorzieningen en vertrouwen erop dat deze 'veilig' zijn. De toenemende verantwoordelijkheden van gemeenten als gevolg van decentralisaties, versterken het belang van lokaal toezicht. Op een aantal beleidsterreinen voert de GGD het toezicht uit in opdracht van gemeenten: kwaliteit kinderopvang, calamiteiten en kwaliteit Wmo en technische hygiënezorg.

Ambitie VGGM

In 2019 wordt gestart met het versterken van de pijler toezicht binnen de GGD. Deze ontwikkeling heeft een intern en een extern spoor. Intern zal de samenhang tussen de verschillende soorten toezicht (kinderopvang, Wmo en hygiëne) worden versterkt en wordt geïnvesteerd in verdere professionalisering en meer flexibele inzet van de toezichthouders. Het externe spoor betreft de bestuurlijke borging. De activiteiten van de GGD worden vastgelegd in gemeentelijke dienstverleningsovereenkomsten. Deze vorm en bijbehorende cyclus wordt tegen het licht gehouden.

Toekomstige organisatie Forensische Geneeskunde

28 September 2018 is een kamerbrief verschenen waarin de ministers van J&V, VWS en BZK de Tweede Kamer informeren over gewenste verbeteringen in de organisatie en kwaliteit van de forensische geneeskunde in Nederland. In deze kamerbrief worden meerdere maatregelen genoemd die de uitvoering en organisatie van de forensische geneeskunde door de GGD raken. Het kabinet is voorstander van het samenbrengen van forensische medische expertise in Nederland (lijkschouw, forensisch medisch onderzoek en forensisch medische expertise kindermishandeling) onder regie van de GGD. Medische arrestantenzorg wordt gezien als medische dienstverlening en dient om die reden te worden gecontracteerd. Deze dienst valt onder artikel 2:38 van de Aanbestedingswet voor sociale of maatschappelijke diensten. Inkoop door de politie krijgt hoogstwaarschijnlijk invulling via een lichte aanbesteding op de schaal van de 10 politieregio's. Voor VGGM kan deze ontwikkeling betekenen dat VGGM stopt met het verlenen van arrestantenzorg. Organisatorische en financiële consequenties zijn nog nader te bepalen.

Ambitie VGGM

Om een aantrekkelijke werkgever te zijn en te blijven in combinatie met de landelijke ontwikkelingen en de nieuwe opleiding voor forensisch artsen (die aansluit op de opleiding voor andere GGD-disciplines), zal VGGM accreditatie aanvragen voor het zijn van opleidingsinstelling voor FG. De bijkomende lasten worden binnen de bestaande budgetten gefinancierd. Vanaf 2020/2021 zal binnen de formatie rekening worden gehouden met een opleidingsplek. Uitgaande van salariskosten en opleidingskosten bedraagt de kosten voor deze uitbreiding ongeveer € 140.000. De verwachting is dat deze kosten voor ongeveer 50% kunnen worden toegerekend aan derden. De resterende meerkosten bedragen naar verwachting circa € 70.000.

Toekomstige organisatie TBC

De expertise van TBC-artsen en verpleegkundigen komt onder druk te staan door de dalende incidentie in Nederland. Daarnaast is de uitstroom van specialistische artsen groot en de instroom beperkt. De vraag is of de GGD-en de specialistische kennis aan zich kunnen blijven binden. Landelijk worden momenteel diverse scenario's onderzocht.

Ambitie VGGM

De ambitie is dat ook voor Gelderland-Midden duidelijk is hoe deze zorg naar de toekomst wordt geborgd. Een oplossingsrichting samen met de Gelderse buur-GGD'en ligt in de verwachting. De impact van deze veranderingen op de organisatie en financiën vanaf 2020 is nog niet bekend.

Modernisering van het contact met de GGD

Een modern contactcentrum werkt met verschillende communicatiemiddelen. Van telefoon, e-mail en website tot WhatsApp, sociale media of chat. ICT-oplossingen kunnen het contact dat niet face-to-face gebeurt, toch persoonlijk maken. Binnen de GGD worden al verschillende contactmogelijkheden naast 'face to face' aangeboden, zoals het chatten met jongeren via JouwGGD.nl en de telefonische vragenlijn voor ouders van kinderen tot 4 jaar. In het land zijn er allerlei ontwikkelingen en voorbeelden van andere manieren dan face-to-face contact tussen JGZ-professional en ouders, bijvoorbeeld via whatsapp-groepen/- gesprekken. Als ouders vragen hebben of geen tijd hebben om langs te komen op het consultatiebureau kan Skype een uitkomst zijn. Op deze manier kan de tijd meer efficiënt benut worden en is er meer tijd vrij voor diegenen die extra aandacht nodig hebben. Dit geldt niet alleen voor afspraken op een consultatiebureau, maar ook voor consulten bij bijvoorbeeld reizigersadvies, seksuele gezondheid en infectieziektebestrijding.

Ambitie VGGM:

De ambitie is om een GGD-contactcentrum op te zetten, dat 24/7 toegankelijk is en de mogelijkheid biedt om vragen te stellen/achter te laten op een zo laagdrempelig mogelijke manier. Waar mogelijk gaan we dit samen met andere GGD'en realiseren. De kracht van 24/7 toegankelijkheid zit in de (landelijke) samenwerking. De kosten die gepaard gaan met deze modernisering worden door reallocatie gedekt vanuit de exploitatie.

2d. Bedrijfsvoering

2d.1 Wet normalisering rechtspositie ambtenaren

Naar verwachting wordt met ingang van 2020 de wet normalisering rechtspositie van kracht. Deze wet zorgt ervoor dat ambtenaren zoveel mogelijk dezelfde rechten krijgen als werknemers in het bedrijfsleven. De invoering van de wet brengt implementatiewerkzaamheden met zich mee. Onder andere dienen alle eenzijdige aanstellingen omgezet te worden naar tweezijdige arbeidsovereenkomsten en zal de organisatie kennis vergaren van het civiel arbeidsrecht. Het streven is om deze extra inzet binnen de huidige formatie te realiseren.

2d.2 Informatievoorziening

Digitalisering in de maatschappij en daarmee van onze dienstverlening en werkprocessen zal alleen maar toenemen. Bovenregionale initiatieven en samenwerking, toenemende wet- en regelgeving op het gebied van informatiebeveiliging en privacy, de beweging naar meer clouddiensten, informatie gestuurd werken en business intelligence zullen komende jaren extra investeringen vragen. De verwachting is dat uitgaven aan informatievoorziening en –beveiliging jaarlijks met circa 6% zullen toenemen. Anderzijds zijn inverteffecten te verwachten, bijvoorbeeld als gevolg van het effectiever kunnen bepalen van een inzet op de hulpvraag of door verdergaande geautomatiseerde transactieverwerking.

3. Financiële uitgangspunten

3a. Loon- en prijscompensatie

De door het Algemeen Bestuur vastgestelde systematiek voor loon- en prijscompensatie bestaat uit een voorcalculatie voor 2020 en een nacalculatie over 2018.

- In de voorcalculatie van de begroting 2020 wordt uitgegaan van de raming van het CPB in de Macro Economische Verkenning 2019 (hierna: MEV). In de MEV (september 2018) wordt voor de collectieve sector rekening gehouden met een loonkostenstijging in 2019 van 3,4% en hogere materiele kosten van 1,6%. Een doorkijk voor de middellange termijn wordt in de MEV niet opgenomen. Om die reden zijn de verwachte stijgingen voor 2020 niet in deze kaderbrief opgenomen en is gerekend met de verwachte stijging voor 2019.
- In de nacalculatie van de begroting 2020 wordt de werkelijke loonkostenontwikkeling in 2018 (het zogenaamde inhaaleffect) vastgesteld op basis van het Centraal Economisch Plan 2019 (CPB maart 2019). In de begroting 2018 is rekening gehouden met een loonkostenontwikkeling van 2,7% en 1,4% voor prijsontwikkeling.
- Uitgangspunt bij het toepassen van bovenstaande systematiek is dat 70% van de begrote kosten betrekking hebben met personeel en 30% op materieel.

3b. Fiscale uitgangspunten

Met ingang van 2019 stijgt het lage BTW tarief van 6% naar 9%. Voor de activiteiten van VGGM leidt dat met name bij de inkoop van medicamenten tot een prijsstijging. Anderzijds daalt het vennootschapstarief over 2020 naar 17,5%, leidend tot een lagere belastingdruk voor de VPB-belaste activiteiten (forensische zorg). Voor het financieel kader is het uitgangspunt dat deze effecten onderdeel zijn van de prijsontwikkeling.

3c. Verdeelsleutels

Gemeentelijke bijdragen aan brandweertaken

In het Algemeen Bestuur is de financieringsstructuur van de brandweer vastgesteld. De basis hiervan vormt het oorspronkelijk ingebrachte budget. De totale kosten worden verdeeld over de deelnemende gemeenten naar rato van hun oorspronkelijke inbreng.

Gemeentelijke bijdragen aan GGD, GHOR en bevolkingszorgtaken

De financiering van het basispakket voor GGD taken, de GHOR taken en bevolkingszorgtaken wordt middels een inwonerbijdrage verdeeld over de deelnemende gemeenten. Specifiek voor het basisaanbod van de jeugdgezondheidszorg 0-4 jarigen wordt uitgegaan van het aantal inwoners 0-18 jarigen. Het aantal inwoners is gebaseerd op de situatie per 1 januari voorafgaand aan het begrotingsjaar (voor 2020 dus per 1 januari 2019). De uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma wordt verrekend op basis van de bedragen die voor deze verantwoordelijkheid zijn opgenomen in het gemeentefonds.

Aanvullende pakketten worden op basis van maatwerkafspraken bij de betreffende gemeente in rekening gebracht.

Veilig Thuis

De financiering van de Veilig Thuis taken wordt op basis van onderstaande uitgangspunt verdeeld over de deelnemende gemeenten:

- De totale kosten worden verdeeld tussen subregio's Centraal Gelderland en West Veluwe Vallei in de verhouding 69% - 31%
- De kosten binnen elke regio worden verdeeld in een deel algemene kosten en een deel productie-gerelateerde kosten. Voor dit laatste deel gaat het om de directe loonkosten die horen bij de diensten "Onderzoeken", "Ondersteuning V+H", "Tijdelijke huisverboden beoordeling" en "Tijdelijke huisverboden uitvoering". Dit leidt tot een verhouding 80% algemene kosten en 20% productie gerelateerde kosten.
- De begrote productie gerelateerde kosten worden toegerekend per gemeente op basis van de realisatiecijfers van de afgelopen 3 jaar.
- De algemene kosten worden per regio voor een deel bekostigd door de DUVO-gelden die de centrumgemeenten inzetten en het restant wordt toegerekend per gemeente op basis van het aantal jeugdinwoners (tot 20 jaar) van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar (voor 2020 dus per 1 januari 2019).

4. Budgettair kader 2020

4a. Budgettair kader brandweer

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader van de brandweer. In deze tabel zijn de gevolgen van:

- Evaluatie wet veiligheidsregio's (§ 2a.1)
- Meldkamer Oost Nederland (§ 2a.3)
- Veiligheidsinformatiecentrum (§ 2a.4)
- Landelijke agenda brandweerzorg (§ 2b.1)
- Repressieve beroepsorganisatie (§ 2b.2)
- Paraatheid brandweer (§ 2b.3)
- In-, door-, en uitstroombeleid (§ 2b.4)
- Innovatie in oefenen (§ 2b.6)
- Wagenpark in relatie tot duurzaamheid (§ 2b.8)
- Investeringschema (§ 2b.9)
- Bluswatervoorziening (§ 2b.10)
- Versterking informatievoorziening (§ 2c.2)

niet opgenomen aangezien de effecten op het beleid of uitvoering nog onvoldoende duidelijk zijn. Voor deze aspecten zijn lopende programma's en/of worden opgenomen in de meerjarig beleidsplannen die in het voorjaar van 2019 zijn voorzien.

In € x 1.000	2019	2020	2021	2022	2023
Begroting 2019	38.924	38.924	38.924	38.924	38.924
Mutatie met bevolkingszorg (§ 2a.2)	-166	-166	-166	-166	-166
Van aanbod naar vraag gestuurd (§ 2b.6)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)
Omgevingswet (§ 2c.1)	55	150	150	150	150
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)	P.M.	1.114	1.114.	1.114	1.114
Financieren uit bestaande budget ⁽¹⁾	-55				
Meerjarenbegroting 2019-2023	38.758	40.022	40.022	40.022	40.022

(1) De loon- en prijscompensatie is berekend door 3,4% te nemen van k€ 27.247 (70% van k€ 38.924) en 1,6% van k€ 11.677 (30% van k€ 38.924)

(2) Uitgangspunt voor de kanteling om van aanbod naar vraag gestuurd oefenen is dat deze binnen de bestaande budgetten wordt gefinancierd.

4b. Budgettair kader bevolkingszorg

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader bevolkingszorg:

In € x 1.000	2019	2020	2021	2022	2023
Begroting 2019	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil
Mutatie met brandweer (§ 2a.2)	166	166	166	166	166
Voorstel bevolkingszorg ⁽¹⁾ (§ 2a.2)	447	447	447	447	447
Loon- en prijscompensatie ⁽²⁾ (§ 3a)	P.M.	16	16	16	16
Uit bestemmingsreserve 2018	-357				
Meerjarenbegroting 2019-2023	256	631	631	631	631

(1) Inclusief vereveningsbijdrage van k€ 90 die nu ook voor piketten wordt betaald

(2) De loon- en prijscompensatie is berekend door 3,4% te nemen van k€ 430 (70% van k€ 614) en 1,6% van k€ 184 (30% van k€ 614)

Indicatief leidt bovenstaande opstelling tot een inwonerbijdrage van € 0,92. Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners per 1 januari 2018. De opbouw van deze inwonerbijdrage betreft de € 0,91 volgens het voorstel bevolkingszorg (zie paragraaf 2a.2) en € 0,02 loon- en prijscompensatie. Hierop is € 0,01 in mindering gebracht als gevolg van de groei van het aantal inwoners in de regio. Voor de begroting 2020 wordt deze bijdrage herrekend op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2019.

4c. Budgettair kader PG

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader Publieke Gezondheid:

In € x 1.000	2019	2020	2021	2022	2023
Begroting 2019	17.408	17.408	17.408	17.408	17.408
Meldkamer Oost Nederland ⁽¹⁾ (§ 2a.3)			P.M.	P.M.	P.M.
Omgevingswet (§ 2c.1)	55	55	55	55	55
Versterking informatievoorz. (§ 2c.3)		P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Goede start voor alle kinderen (§ 2d.1)	150	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Rijksvaccinatieprogramma ⁽²⁾ (§ 2d.3)	1.320	1.320	P.M.	P.M.	P.M.
Preventieakkoord (§ 2d.2)	30	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Zorg voor de kwetsbare inwoner (§ 2d.4)	100	115	115	115	115
Toekomstige acute zorg (§ 2d.5)		50	50	50	50
Taakontwikkeling (§ 2d.6)	20	70	70	70	70
Loon- en prijscompensatie ⁽³⁾ (§ 3a)	P.M.	499	499	499	499
Financieren uit projectgelden	-355				
Meerjarenbegroting 2019-2023	18.728	19.518	18.198	18.198	18.198

- (1) Momenteel bedraagt de inwonerbijdrage voor de ambulancemeldkamer € 0,20. Na voorziene overdracht van de beheertaak aan politie en de zorgcoördinatie ontwikkelingen wordt deze bijdrage van € 0,20 geëvalueerd.
- (2) Exclusief de financiering van meningokokken, rotavirus en maternale kinkhoest vaccinaties. Bedrag is gebaseerd op de circulaire september 2018 en aanpassing naar prijsniveau 2020 is in bovenstaande opstelling niet verwerkt. Op basis van besluitvorming is alleen het beschikbare budget voor 2019 en 2020 verwerkt. Over het beschikbare bedrag voor 2021 en verder dient nog besluitvorming plaats te vinden.
- (3) De loon- en prijscompensatie is berekend door 3,4% te nemen van k€ 12.186 (70% van k€ 17.408) en 1,6% van k€ 5.222 (30% van k€ 17.408)

Indicatief leidt bovenstaande opstelling tot een inwonerbijdrage van € 14,59 voor het basispakket. De inwonerbijdrage voor activiteiten van de jeugdgezondheidszorg 0-4 jarigen bedraagt € 58,68 voor het aantal 0-18 jarigen. Deze inwonerbijdragen zijn gebaseerd op het aantal inwoners per 1 januari 2018. Voor de begroting 2020 wordt deze bijdrage herrekend op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2019.

4d. Budgettair kader Veilig Thuis

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader Veilig Thuis:

In € x 1.000	2019	2020	2021	2022	2023
Begroting 2019	4.953	4.953	4.953	4.953	4.953
Loon- en prijscompensatie ⁽¹⁾	P.M.	155	155	155	155
Meerjarenbegroting 2019-2023	4.953	5.108	5.108	5.108	5.108

- (1) De loon- en prijscompensatie is berekend door 3,4% te nemen van k€ 3.461 (70% van k€ 4.953) en 1,6% van k€ 1.486 (30% van k€ 4.953) 118

5. Risicoparagraaf

5a. Arbeidsmarkt

De krappere arbeidsmarkt maakt het moeilijk om medewerkers en vrijwilligers te vinden. Het risico bestaat dat de formatie niet op orde is en afgesproken prestaties om die reden niet kunnen worden gerealiseerd. Daarnaast nemen kosten om leemtes in de planning te ondervangen met tijdelijke inhuur van medewerkers toe en is de inspanning die geleverd wordt om verloop van medewerkers op te vangen groot. Dit noopt de organisatie om haar arbeidsmarktstrategie te evalueren en te zoeken naar alternatieve mogelijkheden om (tijdelijk) personeel aan te trekken.

5b. Onzekere toekomst ambulancezorg

Op basis van de geldende aanwijzing mag VGGM de ambulancezorg verzorgen tot 1 januari 2021. De minister van VWS heeft zich nog niet uitgesproken over de ordening van de ambulancezorg vanaf 2021. VGGM heeft de ambitie om uitvoerder te blijven binnen de ambulancezorg en treft verdere voorbereidingen zodra duidelijk is hoe de minister de nieuwe ordening wil inrichten. Mocht VGGM onverhoopt de aanwijzing verliezen dan ontstaan achterlatingskosten in het VGGM-concern.

5b. Rechtspositie vrijwilligers brandweer

Op landelijk niveau wordt onderzoek verricht naar de verloning van brandweervrijwilligers. Het risico bestaat dat de huidige wijze van verloning in strijd is met Europees recht en dat onze vrijwilligers volgens de EU-regelgeving gezien worden als deeltijdwerkers. In dat geval hebben vrijwilligers een gelijke rechtspositie als de beroepsformatie.

Als wij (Nederland) niet kunnen aantonen dat er een “objectieve rechtvaardigingsgrond” is om toch onze verloningsmethodiek te behouden, dan is het juridisch niet haalbaar om deze wijze van verloning te behouden in welke vorm dan ook (CAR-UWO of CAO). De minister laat nu onderzoeken of er een “objectieve rechtvaardigingsgrond” is. Dat kan bijvoorbeeld aangetoond worden als ons stelsel van brandweezorg niet op andere wijze kan worden vormgegeven.

6. Planning en control cyclus

Op hoofdlijnen kan de planning & control cyclus voor begrotingsjaar 2020 als volgt worden geschetst:

Wanneer	Wat	Wie
November 2018	Bespreken Kaderbrief	Financiële Commissie & Dagelijks Bestuur
December 2018	Bespreken en vaststellen kaderbrief	Algemeen Bestuur
Maart 2019	Bespreken ontwerp-begroting	Financiële Commissie en Dagelijks Bestuur
Maart – mei 2019	Consultatie ontwerp-begroting	Colleges van B&W en gemeente raden
Juni 2019	Bespreken zienswijze en begroting	Financiële Commissie en Dagelijks Bestuur
Juni 2019	Bespreken zienswijze en vaststellen begroting	Algemeen Bestuur
Maart 2020	Bespreking begroting wijzigingen	Financiële Commissie en Dagelijks Bestuur
Maart – mei 2020	Consultatie begroting wijzigingen	Colleges van B&W en gemeente raden
Maart 2021	Bespreking jaarrekening	Financiële Commissie en Dagelijks Bestuur
Juni 2021	Bespreking en vaststellen jaarrekening	Algemeen Bestuur

Op dit moment wordt de planning- en controlcyclus met verschillende stakeholders geëvalueerd.

Belangrijkste aanknopingspunten hiervoor zijn:

- de jaarrekening dient voor 1 juni na afsluiting van het boekjaar bij het Ministerie van VWS te worden gedeponeerd;
- een aantal gemeenteraden hebben te kennen gegeven dat behoefte te hebben aan uniformering van de planning & control producten en/of processen van de gemeenschappelijke regelingen;
- met inachtneming van de voorbereidende werkzaamheden start de huidige cyclus 1,5 jaar voorafgaand op betreffende jaar. Dit is relatief lang, waardoor beperkt op actualiteiten ingespeeld kan worden.

Mogelijk dat de uitkomst van deze evaluatie leidt tot aanpassingen op bovenstaande tijdslijnen.

Bijlage 1: Specificatie budgettaire kaders per gemeente

a. Budgettair kader brandweer

De verdeling van het budgettair kader brandweer is gebaseerd op de oorspronkelijke inbreng. Op basis van het budgettair kader 2020 is de verdeling per gemeente als volgt te maken:

In € x 1.000	Begroting 2019	Mutatie bevolkings- zorg	Omgevings- wet	Loon en prijs- compensatie	Kader 2020
Arnhem	11.272	-38	44	322	11.600
Barneveld	3.499	-14	13	101	3.599
Doesburg	687	-3	3	19	707
Duiven	804	-6	3	23	824
Ede	6.301	-28	24	181	6.478
Lingewaard	1.914	-11	7	55	1.965
Nijkerk	2.714	-10	11	77	2.792
Overbetuwe	2.136	-11	8	61	2.194
Renkum	1.725	-8	7	50	1.773
Rheden	2.638	-10	10	75	2.713
Rozendaal	77	-1	1	2	79
Scherpenzeel	468	-2	2	13	481
Wageningen	1.565	-9	6	44	1.607
Westervoort	807	-4	3	24	830
Zevenaar	2.315	-11	9	67	2.380
Totaal	38.924	-166	150	1.114	40.022

b. Budgettair kader bevolkingszorg

De verdeling van het budgettair kader bevolkingszorg is gebaseerd op een tarief van € 0,92 per inwoner. Op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2018 is het budgettair kader per gemeente als volgt:

In € x 1.000	Mutatie brandweer	Voorstel bevolkings- zorg	Loon en prijs- compensatie	Kader 2020
Arnhem	38	103	4	145
Barneveld	14	38	1	53
Doesburg	3	7	0	11
Duiven	6	17	1	24
Ede	28	75	3	106
Lingewaard	11	30	1	42
Nijkerk	10	28	1	39
Overbetuwe	11	31	1	43
Renkum	8	20	1	29
Rheden	10	28	1	39
Rozendaal	1	1	0	2
Scherpenzeel	2	6	0	9
Wageningen	9	25	1	35
Westervoort	4	10	0	14
Zevenaar	11	28	1	40
Totaal	166	447	16	631

c. Budgettair kader Publieke Gezondheid

Het budgettair kader Publieke Gezondheid valt uiteen in een tarief per inwoner voor de GGD taken en een tarief per inwoner 0-18 jaar voor de jeugdgezondheidszorg. De mutatie van deze tarieven worden als volgt gegeven:

	Begroting 2019	Loon en prijs- com- pensatie	RVP	Om- gevings- wet	Zorg voor kwets- bare inwoners	Toekomst best. acute zorg	Taak ont- wikkeling	Kader 2020
Inwonerbijdrage GGD	13,68	0,40	-	0,08	0,17	0,07	0,10	14,50
Inwonerbijdrage JGZ	57,05	1,63	9,46	-	-	-	-	68,14

Op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2018 is het budgettair kader per gemeente als volgt:

In € x 1.000	Begroting 2019	Loon en prijs- com- pensatie	RVP	Om- gevings- wet	Zorg voor kwets- bare inwoners	Toekomst best. acute zorg	Taak ont- wikkeling	Kader 2020
Arnhem	3.886	112	285	13	26	11	16	4.349
Barneveld	1.638	47	140	5	10	4	6	1.850
Doesburg	268	8	19	1	2	1	1	300
Duiven	640	18	48	2	4	2	3	717
Ede	3.025	87	239	9	19	8	12	3.399
Lingewaard	1.184	34	90	4	8	3	5	1.328
Nijkerk	1.134	34	91	3	7	3	4	1.276
Overbetuwe	1.256	35	100	4	8	4	5	1.412
Renkum	755	21	54	3	5	2	3	843
Rheden	1.034	31	72	3	7	3	4	1.154
Rozendaal	41	1	3	-	1	-	-	46
Scherpenzeel	266	6	22	1	2	1	1	299
Wageningen	863	25	56	3	6	3	4	960
Westervoort	366	10	26	1	3	1	2	409
Zevenaar	1.053	30	75	3	7	4	4	1.176
Totaal	17.409	499	1320	55	115	50	70	19.518

d. Veilig Thuis

Het budgettair kader voor Veilig Thuis kan als volgt worden verdeeld over de deelnemende gemeenten:

In € x 1.000	Begroting 2019	Loon en prijs- compensatie	Kader 2020
Arnhem	1.976	62	2.038
Doesburg	58	2	60
Duiven	134	4	138
Lingewaard	247	8	255
Overbetuwe	272	8	280
Renkum	153	4	157
Rheden	243	8	251
Rozendaal	8	-	8
Westervoort	90	3	93
Zevenaar	237	7	244
Subtotaal Centraal Gelderland	3.418	106	3.524
Barneveld	204	7	211
Ede	948	30	978
Nijkerk	240	7	247
Scherpenzeel	40	1	41
Wageningen	103	4	107
Subtotaal West Veluwe Vallei	1535	49	1.584
Totaal	4.953	155	5.108

e. Aantallen inwoners

Het aantal inwoners per 1 januari 2018 zoals gehanteerd in deze kaderbrief is als volgt te specificeren:

	Aantal inwoners 0-18	Aantal inwoners
Arnhem	30.135	157.277
Barneveld	14.834	57.358
Doesburg	1.971	11.326
Duiven	5.064	25.446
Ede	25.312	114.620
Lingewaard	9.551	46.383
Nijkerk	9.649	42.323
Overbetuwe	10.531	47.493
Renkum	5.666	31.323
Rheden	7.620	43.495
Rozendaal	342	1.577
Scherpenzeel	2.298	9.754
Wageningen	5.880	38.380
Westervoort	2.784	15.022
Zevenaar	7.972	43.411
Totaal	139.609	685.188

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM):

verzorgt Ambulance, Brandweer, GGD en GHOR voor de gemeenten van Gelderland-Midden.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Postbus 5364

6802 EJ ARNHEM

T 0800 8446 000

E info@vggm.nl

I www.vggm.nl

